

Reactie internetconsultatie Besluit experiment onderwijszorgarrangementen

1. **Wat vindt u van het experimenteerbesluit? Wij vragen u specifiek te reageren door mogelijke onjuistheden te benoemen, aanvullingen te doen en praktische voorbeelden te geven.**

Alle initiatieven van de Rijksoverheid om zoveel mogelijk bureaucratie en knellende wet- en regelgeving op te lossen, zodat we maatwerk kunnen leveren voor leerlingen, zijn goed. Zo ook deze. Op deze plek vraag ik aandacht voor een aantal fundamentele kwesties rond onderwijszorgarrangementen. Die des te belangrijker worden om goed te organiseren, als het doel is om in de toekomst nog meer leerlingen met complexere onderwijszorgbehoeften te helpen.

De huidige situatie in onderwijs en jeugdhulp: te weinig personeel en budget

Ex-aanjager aanpak lerarentekort Merel van Vroonhoven vroeg in haar advies 'Samen sterk voor elk kind' al uw aandacht voor de nijpende tekorten aan leraren en schoolleiders. Het wordt met deze koers richting inclusief onderwijs des te meer van belang om het bestrijden van dit tekort hoog op de bestuurlijke agenda te zetten. Zonder voldoende gekwalificeerde, betaalde en zich ondersteund wetende leraren is het lastig goede onderwijszorgarrangementen te bieden aan leerlingen. Daarnaast is de situatie rond de jeugdhulp bij de meeste gemeenten schrijnend. Weliswaar biedt dit besluit de ruimte om af te wijken van (onderwijs)regelgeving, het biedt geen extra budget aan de gemeente om jeugdhulp in te kunnen zetten. Nog los van de personeelstekorten die ook de jeugdhulp parten speelt. Ik heb onvoldoende zicht op de situatie rond de Wet Langdurige Zorg en zorgverzekeraars, om te kunnen inschatten of daar deze problematiek ook speelt en dus ook om een oplossing vraagt.

Eerder, sneller, integraal

De Memorie van Toelichting benoemt terecht 'het grijze gebied' tussen de gescheiden stelsels van onderwijs en zorg, die in de praktijk voor veel discussies zorgt. Dit experiment wil soelaas bieden in dit grijze gebied. Maar het lost een veel fundamenteeler probleem niet op, namelijk die van de stelselscheiding. Ik onderschrijf dan ook van harte de reactie van mijn collega dhr. J. Vermeer op dit punt. Ook met dit experiment blijven de discussies over geld. En blijft de situatie bestaan dat scholen en/of ouders nog steeds te maken krijgen met een veelheid aan bureaucratie van aanvragen, toekennen en verantwoorden van indicaties aan zowel de onderwijskant, de jeugdhulpkant, de Wet Langdurige Zorg-kant en/of de kant van de zorgverzekeraar.

Het is begrijpelijk dat de beide ministeries voorzichtig zijn met het loslaten van regelgeving. Tegelijkertijd is al uit heel veel onderzoeken en rapporten bekend wat er

geregeld moet worden om kinderen en jongeren werkelijk maatwerk te kunnen bieden.

Vanuit de werkgroep passend onderwijs, jeugdhulp en zorg van de G4 gemeenten en samenwerkingsverbanden hebben we bij uw ministeries gepleit voor veel meer vrije regelruimte aan zowel de onderwijskant als aan de jeugdhulp/zorgkant om maatwerk te kunnen leveren. Dit experiment biedt vrije regelruimte op enkele onderdelen, maar alleen aan de onderwijskant. Het zou van lef getuigen om óók een open experimenteerruimte mogelijk te maken, zonder sturing of invulling vooraf, domeinoverstijgend, met een integraal budget en integrale inspectie. Doe dit niet pas in of na 2028. Maar nu al. Waarbij de doelen hetzelfde moeten zijn als de doelen van deze regeling. Want nogmaals: die doelen zijn nastrevenswaardig voor onze leerlingen.

2. Zijn de vier afwijkingsmogelijkheden die worden gecreëerd in het experimenteerbesluit voor u voldoende om de beoogde doelgroep meer maatwerk te kunnen bieden?

Aan de onderwijskant zullen ze zeker helpen. Het biedt echter nog geen afwijkingsmogelijkheden aan de kant van de jeugdhulp – die zou een regio dan met de betreffende gemeentes moeten afspreken, als die daartoe in staat en bereid zijn. Het biedt ook geen mogelijkheden om af te wijken van de voorwaarden aan de zorg vanuit zorgverzekering en/of wet langdurige zorg.

3. Is de route die wordt gekozen voor vrijgestelde jongeren werkbaar?

De gekozen route van een inschrijving bij een school, waarbij het bevoegd gezag ontheven wordt van de zorgplicht en de leerling dus vrijgesteld blijft, is werkbaar. De praktijk zal moeten uitwijzen of bevoegde gezagen dat ook uitvoerbaar vinden.

4. Wij vragen uw aandacht voor de voorwaarden voor deelname voor de initiatieven. Hoe kijkt u aan tegen de uitvoerbaarheid?

Hierbij wat verbeter suggesties en een kanttekening:

- Er moet een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten én een projectplan ingediend. Voorstel is om een ondertekend projectplan door de benodigde partijen al voldoende te vinden om in aanmerking te komen voor deze regeling.
- Onduidelijk is of een initiatief alleen een groepsvoorziening mag zijn, of dat ook individueel maatwerk in bijvoorbeeld het regulier onderwijs een experiment mag zijn.
Zeker om inclusie in het regulier onderwijs te organiseren, is het nodig om vergaand te mogen te experimenteren met individueel maatwerk. Het zou mooi zijn om meerdere tranches in te bouwen in het experiment, zodat er ervaring opgedaan kan worden hiermee.
- In geval van een maatwerktraject is het voorstel om alleen een goed onderbouwd ontwikkelingsperspectiefplan (opp), ondertekend door betrokken partijen, voldoende te vinden voor beoordeling. Een projectplan is dan wat te fors.
- Is het zo dat een experiment de volle looptijd van de regeling móét duren, dus vijf jaar? Dat zou een beperking zijn die experimenteren in de weg zou kunnen staan. Het schoolbestuur moet de mogelijkheid hebben om eerder te stoppen, bijvoorbeeld omdat zij de ondersteuning voor deze leerlingen na verloop van tijd op een andere

manier organiseert, of omdat de betreffende jongere het maatwerk niet meer nodig heeft.

- De suggestie die een andere inzender deed om niet pas in het najaar van 2022 te mogen starten met aanvragen, maar om dat al in het voorjaar 2022 te mogen doen met oog op uitvoering vanaf schooljaar 2022-2023, is hopelijk haalbaar. Voor sommige scholen zal het niet haalbaar zijn vanwege de corona- en NPO-belasting, maar dat zou ondervangen kunnen worden door toch meerdere tranches in te bouwen in de regeling.
- Verzoek om de voorwaarde dat de medezeggenschapsraad van de school en/of de ondersteuningsplanraad van het samenwerkingsverband advies geeft of instemt, te schrappen. Het doel om te waarborgen dat ouders en/of jongeren actief betrokken worden aan de voorkant, is goed. Maar voor deze specifieke groepen is dat beter en met meer resultaat te organiseren door bijvoorbeeld een weergave van een gesprek met (betrokken) leerlingen en/of ouders over het projectplan te vragen. Bij het ontwikkelingsperspectiefplan is die input sowieso gewaarborgd.
- Dringend verzoek is om de Inspectie voor het Onderwijs en de Inspectie voor de Gezondheid de opdracht te geven deze experimenten te beoordelen met zo min mogelijk verantwoordingslast voor de betrokken scholen en jeugdhulp- of zorginstellingen. Dat zal mogelijk een aanpassing vragen in de werkprocessen bij de Inspecties.
- Een kanttekening. Voor sommige samenwerkingsverbanden zal het lastig zijn om de maximaal 2,5% van het (bruto) budget te kunnen vrijmaken. De vraag is of dat op termijn ook haalbaar blijft voor de samenwerkingsverbanden die de opdracht hebben hun reserves af te bouwen.